

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Storimo svojo dolžnost!

V mesecu maju imamo priliko, da pokažemo javnosti in vsakomur, da znamo ceniti vse pridobitve, ki nam služijo v obrambo svojih pravic. Pri vsaki taki priliki, ki se nam nudi, moramo dokazati, da svojih pridobitev, ki nam jih nudi socialna zakonodaja, nismo le potrebni, ampak tudi vredni. Vsaka pridobitev, ki jo uživa dandanes delavstvo, je plod dolgotrajnega truda in bojev. Zato se moramo tega v polni meri zavedati in pokazati ob vsaki priliki, da znamo v polni meri ceniti te pridobitve in jim skrbeti tudi za potreben ugled.

Casi so dandanes silno težki. Nujno potrebno bi bilo, da bi v zaščito delavstva delovala vsa socialna zakonodaja bodisi zaščitno varstvena ali zavarovalna brezhibno. Toda žal, ugotoviti moramo, da so prav povsod velike pomanjkljivosti v škodo delavstva. Poglejmo naše socialno zavarovanje. S kako težkimi gospodarskimi vprašanji se bori malodane za svoj obstoj, kaj šele da bi delavstvu nudilo to, kar po svojih statutih nudi mora. Ozmimo se na socialno zaščitno stran naše zakonodaje. Koliko je potrebnih tu popravkov in vse le v korist delavstva.

Z obžalovanjem moramo ugotoviti, da so vse te pomanjkljivosti nastale predvsem zaradi tega, ker ti zavodi niso bili v rokah poklicanih ljudi, izvoljenih od delavstva samega in od njega samega tudi nadzirani. Delavstvo je pri svojih zavodih izgubilo svoj vpliv, pri tem pa tudi vso svojo potrebno brigo, ki bi jo zavodi nujno potrebovali. Posamezne uprave so se sicer veliko trudile in se še trudijo, da pritegnejo delavstvo k zanimanju za njihov procvit. Toda ves trud je brezuspešen, dokler ne bo čutilo svojega direktnega vpliva po svojih za to izbranih zastopnikih na delovanje zavoda.

Delavske strokovne organizacije so se veliko brigale, predvsem naša Jugoslovanska strokovna zveza, katere merodajni forumi so ob vsaki priliki zahtevali volitve v te delavske zavode. Tako pa razen dvojnih volitev v Delavsko zbornico, katere so pa bile

ne, nismo v povojni dobi imeli prav nobenih volitev. Okrožni urad pa volitev v vsej povojni dobi ni doživel. Vsakokratna uprava je bila imenovana od zgoraj navzdol, kakor zadnja pri naši Delavski zbornici. Vprašanje na merodajne činitelje je, kako naj tak zavod pridobi delavstvo za sodelovanje z upravami, za katere se delavstvo ni nikdar iznašalo. Skrb teh poklicanih činiteljev pa je, ako so jim delavski zavodi res pri srcu in njihov procvit za koristi delavstva res potrebna briga, da to važno vprašanje čimprej rešijo. V vsakem drugem primeru zavodi ne bodo vršili svojih prvobitnih nalog in bodo šli slej ko prej svojem notranjemu in gospodarskemu razsulu nasproti.

Za nas je prvenstvene važnosti sedaj ustanova, ki je izredne moralne in gospodarske važnosti za delavstvo, to so obratni zaupniki. Če mi sami nimamo direktnega vpliva trenutno niti na delo Delavske zbornice, niti na Okrožni urad ali pa na Borzo dela, moramo vso svojo pažnjo posvetiti še edini ustanovi, o katere usodi lahko še odločamo, to je ustanovi obratnih zaupnikov. O njihovi važnosti smo že pisali pretekli teden. Danes mora-

Volilnim odborom!

Delavski zbornici, najbolje pa kar na centralo pošljite po izvršenem volilnem postopku:

1. Za obrate pod 10 delavcev. Vse štiri izvode, izpolnjene in podpisane od organizacije, naslovite na podjetje. Podjetje nato v spodnjem delu podpiše in s tem potrdi, da je vzelo na znanje izvolitev zaupnika. Nato dva izvoda pošljite nam na centralo, enega izročite podjetniku, enega pa naj si pridržijo organizacija.

2. Za obrate, v katerih so se izvedle volitve po rednem postopku in je bila vložena ena sama kandidatna lista, pošljite po štiri izvode točno izpolnjenih obrazcev št. 5 (zapisnik o volitvah) in št. 13 (zapisnik o konstituiranju obratnih zaupnikov).

Ako je bilo pri rednem volivnem postopku več kandidatnih list, izpolnite in pošljite v štirih izvodi obrazec št. 6 (zapisnik o rezultatu izvršenega glasovanja) in št. 13 (zapisnik o konstituiranju zaupnikov).

3. V obratih, v katerih se bo izvedel skrajšani volivni postopek, pa je vložena samo ena kandidatna lista, izpolnite in pošljite v štirih izvodi obrazec št. 4A (zapisnik o izvršenih volitvah), št. 13 o konstituiranju zaupnikov in jim priložite obrazce 3A (zapisnik o skrajšanem volivnem postopku) in obrazce 2A. Oba obrazca 3A in 2A morajo podpisati zastopnik strokovne organizacije, podjetnik in predsednik volivnega odbora. Slednja zado-
stujeta v dveh izvodi.

Ako je pri skrajšanem postopku vloženih več kandidatnih list, izpolnite in pošljite prav vse, tako kot v slučaju, da je vložena ena lista; samo za zapisnik je v tem primeru treba izpolniti obrazec št. 5A.

Zato opozarjamo organizacije in predsednike volivnih odborov, naj pri naročilih volivnega materiala sporoče, ali bodo volitve izvedli po rednem ali skrajšanem postopku, kakor tudi, ali je predvidena samo ena kandidatna lista ali več. Zbornica bo namreč le tako lahko poslala potrebne in odgovarjajoče tiskovine, da ne bo zmešnjav.

Zato prosimo, da se točno ravnate po gornjih navodilih.

mo znova poudariti, le to, da moramo ob tej priliki manifestirati svojo voljo in vso svojo potrebno brigo za vse naše delavske ustanove. Vsak glas, ki bo oddan pri volitvah obratnih zaupnikov, velja kot glas svobodnega in zrelega delavca, ki hoče vse svoje pravice ne le zase, ampak tudi za zdrav in uspešen razvoj vse socialne zakonodaje, kar bo tudi v neprecenljivo korist države same. Naša in njena skrb mora biti posvečena pozitivni in stvarni socialni politiki, da bo ta služila obema skupaj v zdravo rast in srečo vseh prizadetih,

Zato je dolžnost prav vsakega našega člana, da ob teh volitvah odda svoj glas za kandidate liste Jugoslovanske strokovne zveze in s tem v polni meri pokaže svojo delavsko zavest in voljo. Vsak izgubljen glas gre

v korist tistih, ki bi radi kovali kapital iz delavske nezavednosti in nbi še zadnjo trohico delavskih pravic, vsak pridobljen glas pa za red, poštenje in pravico v družabnem redu. Jugoslovanska strokovna zveza naj iz teh volitev izide častno in ponovno dokaže voljo in zahtevo našega poštenega, idealnega in požrtvovalnega članstva. S svojimi glasovi, oddanimi kandidatom JSZ, osramotimo vse nasprotne pozitivne in stvarne delavske politike, osramotimo pa tudi tiste, ki z ljudsko nevednostjo hočejo

razkrajati resno in pošteno delavsko borbo. Eni kot drugi naj ob teh volitvah ne dobijo nobene legitimacije

Zavedajmo se v polni meri važnosti volitev obratnih zaupnikov in storimo v polni meri svojo dolžnost!

Srečko Žumer.

Ob zaupniških volitvah

Ali se bodo vršile volitve delavskih obratnih zaupnikov?

Ker so v zadnjem času posebno člani ZSD širili govorice, da tudi sedaj v maju ne bo volitev obratnih zaupnikov in nas zato krajevne skupine vprašujejo, kaj je na tem resnice, moramo dati tole pojasnilo:

Resnica je, da je nova uprava Delavske zbornice, v kateri sedijo v večini zastopniki ZSD, zaprosila ministristvo za socialno politiko, da se naj volitve delavskih obratnih zaupnikov odlože, češ da za to ni primeren čas, ker bi se s tem delavstvo samo razburjalo, kar bi ne vplivalo dobro na sedanji položaj v državi.

Z ozirom na to so tedaj nastale navedene govorice in trditve, da volitev ne bo.

Te dni pa je ministristvo za socialno politiko dalo Delavski zbornici odgovor, in sicer, da se volitve obratnih zaupnikov ne morejo več odlagati in se morajo v razpisanem roku, to je v mesecu maju izvršiti.

Tako se bodo tedaj volitve vršile in so morali tudi pripadniki ZSD to odločitev vzeti na znanje in iti na delo, kljub temu, da so bili stoodstotno prepričani, da bo njihov predlog ministristvo za socialno politiko osvojilo.

Naše geslo mora torej biti: v vse obrate delavske obratne zaupnike, ki morajo pripadati organiziranemu delavstvu iz vrst Jugoslovanske strokovne zveze! To bo najboljši odgovor tistim, ki so hoteli tudi to važno delavsko ustanovo demoralizirati in podrediti svojim interesom.

* * *

V katerem koli obratu bi želeli izvesti volitve delavskih obratnih zaupnikov, pa naj bo deset ali več delavcev, zahtevajte, da vam pošljemo obrazec št. 15.

Na podlagi točno izpolnjenega obrazca št. 15, katerega nam takoj vrnite, vam bomo po Delavski zbornici prekrbeli potreben volivni material.

Se bolje pa je, da nam že vnaprej v dopisu sporočite, v katerem obratu nameravate volitve izvesti in koliko je zaposlenih delavcev. Tiskovino št. 15, bomo nato sami izpolnili in vam prekrbeli gradivo.

* * *

Posebno pažnjo polagajte na obrate pod 10 delavcev. Za te obrate je volivni postopek zelo enostaven.

Krajevna skupina, ki želi izvesti volitev obratnega zaupnika v obratih, v katerih je manj kot deset delavcev, mora izpolniti v štirih izvodi obrazec št. 14. Na vse štiri izvode je napisati ime, priimek in stanovanje zaupnika in njegovega namestnika. Podpis predsednika in tajnika skupine ter žig.

Vse štiri izvode je nato dati v podpis delodajalcu. Čim je vse to urejeno, je treba izročiti en izvod podjetju, dva poslati nam v centralo, enega pa si pridržijo zaupnik.

V vse, tudi manjše obrate naše obratne zaupnike! Vsi na delo!

Bolje da Krekova organizacija izgine, kakor da bi se umazala z idejami, proti katerim se je Krek boril vse življenje!

Strokovna poročila

Uredba

O preskrbovanju nezaposlenih rudarskih in topilniških delavcev in uslužbencev

Pripomba o podaljšanih dnevnih podporah

1. Minister za gozdove in rudnike odloči na predlog Osrednjega odbora, če in kdaj se sme izplačati podaljšana dnevna podpora.

2. Podaljšane dnevne podpore se smejo izplačevati tudi v presledkih. Višina podpore se pa zmanjšuje v primeri z imovinskim stanjem člana.

Potne podpore

Namen potne podpore

Potna podpora se daje, da bi nastopili nezaposleni delavci službo pri podjetju, h kateremu so pozvani, ali pa da bi se vrnili domov, če ne morejo dobiti dela.

Višina potne podpore

Potna podpora sestoji:

1. Iz zneska za polovično voznino III. razreda za potovanje po državnih železnicah ali ladjah do kraja namembe za člana in rodbino, če potuje član z rodbino.

2. Iz doklade za hrano delavca in vsakega rodbinskega člana, če potuje z rodbino, in sicer največ za 3 dni v znesku denarne dnevne podpore.

Pogoji za sprejemanje potnih podpor

Potno podporo daje organ Osrednje uprave za posredovanje dela ali bratovske skladnice s tem, da da objavo za vožnjo za polovično ceno. Mora pa član izpolnjevati splošne pogoje, ki so predpisani za redno podporo. Poleg tega še naslednje pogoje:

1. Da član sam ne zmore potnih stroškov ali pa, da jih ni dolžan plačati delodajalec.

2. Da ima delavec poziv ali pa odkazilo za zaposlitev od za to pristojnih oseb ali naprav ali pa da je šele verjetno, da delo dobi.

3. Da se mora delavec vrniti v svoj domovinski kraj, ker ne dobi dela.

4. Da je njegovo članstvo pri brat. skladnici prenehalo v poslednjih štirih letih. Torej je minilo že štiri leta, odkar je bil zadnjičkrat član bratovske skladnice, nima pravice do potnih podpor.

Potna podpora v breme oddelka za preskrbovanje nezaposlenih delavcev, se sme dajati največ dvakrat na leto.

Izredne podpore

Pogoji in višina izrednih podpor

1. Izredna podpora se sme dajati v mejah proračuna tistim delavcem, ki so izčrpali ali si niso pridobili pravice do redne in podaljšane podpore, ki so zaradi nezaposlenosti ali drugih vzrokov zašli v težak gospodarski položaj in ki se ne morejo vrniti v domovinsko občino.

2. Izredna podpora se daje, če izpolnjuje delavec splošne pogoje za dosego redne podpore in če ima v poslednjih štirih letih najmanj 8 mesecev članstva.

3. Izredna podpora se, sme izplačevati v več obrokih, v celoti pa za dobo največ treh tednov v višini redne podpore.

Izredne podpore v breme Osrednjega odbora

1. V izjemnih primerih skrajne sile se plačujejo nezaposlenim izredne podpore iz sredstev Osrednjega odbora, in sicer v mejah s proračunom določenega zneska.

2. Ta podpora se izplačuje, če je zašel delavec v tako stisko, da ni izhoda, in če je izčrpal že vse druge podpore.

3. Če ni poleg splošnih pogojev za redno podporo njegovo članstvo pri bratovski skladnici prenehalo v poslednjih štirih letih.

4. Taka izredna podpora se sme izplačati največ za dobo treh tednov v znesku redne podpore.

5. Če je nezaposleni delavec izčrpal pravico do potne podpore, se mu sme v breme Osrednjega odbora izplačati še ena potna podpora. Mora pa izpolnjevati pogoje, ki so določeni za dajanje potnih podpor.

Postopek pri oddajanju podpor

1. Brezposelni delavec mora prijaviti svoje zahteve po podpori pri tisti krajevni bratovski skladnici, pri kateri je bil včlanjen pri poslednji zaposlitvi.

Če je bratovska skladnica izven njegovega bivališča, sme poslati prijavo po pošti.

2. Vsako plačilo se sme opraviti na podlagi pravilne članske in poslovne knjižice. Le potna in izredna podpora v breme Osrednjega urada se sme izdati tudi na podlagi drugih listin.

3. Bratovska skladnica sme zahtevati od nezaposlenca tudi druga dokazila, ki so potrebna za dokaz pogojev za podporo.

4. Bratovska skladnica sme preizkusiti, ali je delavec v resnici nezaposlen, na ta način, da zahteva ob izplačilu podpore poslovno knjižico in pa da odredi, da se mora v času, ko uživa podporo, večkrat javiti pri njej.

5. Delavci, ki ne živijo stalno v območju pristojne bratovske skladnice ali pa ki potujejo zaradi dela, smejo dobivati denarne podpore tudi pri drugih bratovskih skladnicah. Morajo pa predložiti potrebna dokazila.

6. Vsak delavec mora sam obvestiti bratovsko skladnico o vseh okolnostih, ki vplivajo na višino ali čas trajanja podpor. Če da napačne podatke, se mu sme odvzeti pravica do podpor.

7. Pritožbe zaradi priznanja pravice do podpore in izplačil podpore se vlagajo na Osrednji odbor.

Nezakonske žene in nezakonski otroci izenačeni

Glede dajanja podpor so nezakonske žene in nezakonski otroci izenačeni z zakonskimi, če skrbijo povsem zanje nezaposleni delavci.

Važno za člane krajevnih bratovskih skladnic

Glavna bratovska skladnica je glede na vpokojitve članov krajevnih brat. skladnic dala važna navodila in prav je, da jih tudi objavimo v »Delavski Pravici«. Okrožnica, ki je bila poslana vsem krajevnim bratovskim skladnicam in tudi pri njih razglašena, se dobesedno glasi:

Dogaja se, da zahtevajo za upokojitev odklonjeni upravičenci bratovskih skladnic že po kratkih mesecih brez utemeljitve ponovni zdravniški pregled in upokojitev, dasi imajo pravico pritožbe na razsodišče rudarskega zavarovanja ali pa so bili tudi tam odklonjeni.

Anketa za izboljšanje uredbe o minimalnih mezdah odložena

Pred časom so strokovne organizacije predložile Delavski zbornici zahtevo, naj bi začela akcijo, da kr. banska uprava odredi revizijo banove uredbe o minimalnih mezdah. To zahtevo so strokovne organizacije utemeljevale s tem, da je to uredbo treba prilagoditi novim draginjskim razmeram, pristavilo so še, naj se sklicuje anketa predstavnikov delodajalcev in delojemalcev, ki bi to vprašanje razčistila.

Istočasno so delavske strokovne organizacije predlagale, naj bi se predpisala minimalna odškodnina za va-

O »socializmu« se še danes izraža marsikateri, celo izobražen človek v odklonilnem smislu. In vendar spremlja socializem človeštvo že od vseh časov. Da! Socializem in človeštvo sta kot duša in telo človeka. Drug brez drugega ne moreta obstajati in živeti. Človek je telo, socializem duša vsega gospodarsko občestvenega življenja, ki po vsakokratnih nazorih človekovega razuma in pravičnosti urejuje življenjske razmere.

Človek je razdelil družabno življenje v več vrst socializma ali družabnosti, ki pa nobena ni popolnoma stalna, temveč prožna po volji in razpoloženju organizirane človeške družbe, ki ima svoj višek v vodstvu držav. Socialne moremo imenovati vse oblike gospodarskega delovanja in življenja: staro suženjstvo in razkošnost suženjskih mogočnikov, kakor gospodstvo aristokracije ali plemstva in premožnega meščanstva, ali pa delavstva. Vse te vrste »socializma« pa ne predstavljajo pravega socializma, ker ne slone na enakih dolžnostih in pravicah vseh partnerjev. Apostol Pavel pa pravi: »Kdor ne dela, naj tudi ne je.« Tu so seveda mišljeni vsi za delo sposobni ljudje. S tem je dana smernica krščanskemu socializmu, ki ne dopušča postopajev brez smisla za delo, pa naj bodo katere koli vrste. Za delo pa smatra vsak posel, ki je družbi potreben in koristen. Socializem ima sam na sebi svojstvo prilagajevanja lažjega socializmu, gospodarskem tiranizmu, gospodarskemu pravičnosti in prvenstva dela in gospodarstva delovnega ljudstva, na katerega ramah sloni blagostanje vseh drugih.

Socializem je tako raznovrsten in spremenljiv, kot je spremenljivo mišljenje, delovanje, življenje in red človeške družbe. Vsak gospodarski red družbe se more imenovati socialen ali družabni red, brez razlike ali je kapitalističen, proletarski ali pa meščanski. Socializem ali družabni red je torej vsakokratni družabno gospodarski red, ki se mu vsi radi ali neradi uklanjajo. Jasno pa je, da je vsak družabni red, ki ne zadovoljuje vseh ljudi, pomanjkljiv, torej nepopoln, zaradi česar nastajajo neprestani gospodarski prepri, izrabljanja, prevare in poniževanja delavstva. Vsakdo želi sebi »zlati skledo«, po poti ne vprašuje. Ne ozirajo se na stan, ki opravlja najtežja, najnevarnejša, najpotrebnejša in najdonosnejša dela, da bi mu to tudi priznali. Ne! Prvenstvo v socialnem redu današnjih dni imajo tisti, ki zelo malo ali pa nič ne delajo. To dejstvo povzroča že tisočletja tako imenovano »nevarno« socialno vprašanje. Siromak, delovni človek, ki si prav tako človek kakor bogataš, mora biti vedno zapostavljen! Delaj, trpi in molči! »Bodi zadovoljen, da ob težkem delu vsaj

životariš. Če si lačen, me to ne briga. Jaz, ki sem na zemlji namišljena četrta božja oseba, imam moč, denar in pravice, zato odločam o kosu kruha, ki ga dobivaš. Ker ti je pa kos premajhen in zmesen iz slabe moke, se seveda kregaš.« Tako misli in govori mogočni kapitalist. Iz tega so nastala razna določena socialna vprašanja in stremjenja: krščanski socializem, ki se opira na pravičnost in evangeljske resnice, socialna demokracija (Marksovi reformisti), narodni socialisti, komunisti ali čisti marksisti, anarhisti in še mnogo drugih socialističnih frakcij, od katerih vsaka zahteva veljavo in pravičnost delu. Ti načrti družabnega življenja gledajo v kapitalizmu temeljni vzrok nesreče in nevolje, revščine in trpljenja delovnega ljudstva. Vsi načrti, ki izvirajo iz vrst delovnega ljudstva, imajo določene smernice, po katerih naj bi se uredilo družabno življenje na svetu.

Najpopolnejši temelj za socialno izpremembo ima praktično krščanstvo ali krščanski socializem, ki sloni na božjih zapovedih in ljubezni do bližnjega. »Česar nečeš, da kdo tebi stori, tega tudi ti drugemu ne stori!« Ali ne vsebuje ta zapoved v celoti vsega, kar z ozirom na sočloveka navajajo vsi socialistični pisatelji, učitelji in znanstveniki. Treba je to v družbi le zakonito z vsemi podrobnostmi upostaviti. Ker se krščanska pravičnost nanaša na božje zapovedi in ljubezen do bližnjega, je dolžnost vsakega kristjana, da tem zapovedim pripomore do veljave in jih tudi sam točno vrši. Tu je pa zopet, tudi pri kristjanih, napoti »zlati tele«, ki ga je tako težko pozabiti in zapustiti. Zato tudi pri nas kristjanih socialne pravičnosti ni tako lahko udeležiti. Kakor vidimo, je socializem prav za prav božja volja, ki se ji pa ljudje v dobrih razmerah upirajo. Bog hoče vsem dobro, zato je dal zapoved medsebojne ljubezni, ki so jo prvi kristjani dejansko medsebojno tudi živeli. To je bil tudi glavni vzrok tako hitrega razširjanja krščanstva med tedanjim siromašnim ljudstvom. Iz tega je jasno, da je v najtesnejši zvezi s pravičnim družabnim redom tudi versko vprašanje. To nam dokazuje tudi marksizem, ki se je socialno zelo hitro razvil in ustvaril nerazpoloženje do krščanstva prav zato, ker je krščanstvo zanemarilo svojo socialno nalogo. Danes ima prav zato marksizem v delavskih množicah veliko privlačno silo in to kljub razvoju krščanske socialne miselnosti v krščanstvu po Leonu XIII.

Marksizem, pa naj bo v kateri koli formi, ne more imeti one stalne odločnosti, ki je vsakemu družabnemu sistemu nujna; to pa zaradi tega ne, ker mu je gibalna sila mišljenja samo materializem. To so opazili tudi nekateri vidnejši socialno demokratični prvaki. Jasno je, da brez verovanja v neko nevidno silo večne pravičnosti, ki hdi nad človeško pravičnostjo na zemlji in ki ji je vsakdo osebno odgovoren za svoja dela, ne more nastati pravičen družabni red. Zato so vsi sistemi izven krščanstva izven resnične krščanske družabne pravičnosti, ki se imenuje krščanski socializem.

Iz današnjih gospodarskih in političnih zmed more človeštvo samo s pomočjo resnice, nesebičnosti, poštenja in vere v Boga. Ker danes tega manjka, je treba, da mi krščanski socialisti udeležimo v življenju socialna načela papeža Leona XIII. in se vedno borimo za pravični družabni red, ki ga predstavlja krščanski socializem!

Jože Gostinčar.

V KVALITETI, KROJU IN IZDELAVI NEDOSEGLJIVE, V NIZKI CENI BREZKONKURENČNE

ŽE SAM POGLED V NAŠE IZLOŽBE VAS PRIJETNO PRESENETI IN VABI ZA NAKUP.

1. Točno ločitev pojma »kraj«.
2. Prevrstitev strok po mezdah razredih, zlasti uvrstitev strok iz čl. 3. banove uredbe v čl. 2.
3. Določitev minimalne mezde za gostinske stroke.

Delavska zbornica pa je 26. aprila t. l. sporočila strokovnim organizacijam, da se anketa, ki jo je razpisala banska uprava za 4. maj, ne bo vršila in je odložena na kasnejši čas.

Ne pohujšujmo se nad slabotnimi ljudmi, ki se boje boja; za zgled si vzemimo močne in odločne, ki se ne boje ničesar!

Po naših krajih

Zveza papirničarjev

Vevče. Vevški papirničarji, 12. maj je zopet mejnik, ko bomo odločali, kdo bo zastopal naše interese pri podjetju in tudi v javnosti. Te volitve obratnih zaupnikov pa imajo prav letos še večji pomen. Odloča se namreč tudi nadaljnja usoda svobodnega strokovnega gibanja, katerega največja zagovornica je JSZ. Mi papirničarji pa bomo pri teh volitvah zopet pokazali svojo tradicionalno delavsko zavest in pripadnost pravemu krščanskemu strokovnemu gibanju. **Naj ne bo nikogar, ki bi ostal doma.** Volitve se vrše v tovarniški restavraciji od 10. ure dopoldne do 7. ure zvečer. Vsak volilec dobi kuverto in tri glasovnice. V kuverto deni belo glasovnico celo, ostali dve pretrgaj; prav tako deni v kuverto in zalapi ter oddaj v volilno skrinjico. Tovariši, tovarišice, nobenega oklevanja! Za dobro stvar gre! Vsi na volišče! Bela glasovnica ostane cela. Z njo si oddal glas za pošteno delavsko borbo, ki jo vodi JSZ. V nedeljo 14. maja bo shod vsega vevškega delavstva pri M. Jerihu v Zadvoru ob 9. uri zjutraj. Shod bo obravnaval svobodo delavskega gibanja in lokalne zadeve vevškega delavstva.

Zveza rudarjev

Zagorje. Vse apneničarje, zlasti naše tovariše opozarjamo, da se vrše volitve obratnih zaupnikov apneničarskega obrata nepreklicno 12. maja. Tudi letos gremo samostojno na volitve, razlika je le v tem, da bodo letos vložene tri liste različnih barv. Naša lista ima belo barvo. Vsak zaveden delavec tega obrata se bo spomnil na mezna gibanja in na vse delo in trud JSZ in na vse uspehe, ki so dovolj zgovorni dokaz našega dela. Zato korajžno kot lani tudi letos v volitve, da zmaga zavest svobodne volje zavednega delavstva. **Naša glasovnica je bela, zato naj ostane v kuverti cela!**

Zagorje. Del. pevsko društvo »Zarja« opozarja vse redne člane, da sklicujemo na podlagi odobrenih pravil našega društva za nedeljo 14. maja ob 9 dop. v prostorih gostilne Rancinger ustanovni občni zbor, na katerega vabimo vse člane pevce in tudi druge tovariše, ki imajo voljo kakor koli društvu pomagati do razmaha. Vsak se je že lahko v kratki dobi našega delovanja prepričal, da je pevski odsek napredoval. Zato je naša dolžnost, da poskrbimo še za bolj intenzivno delo in izobrazbo naše svobodne krščanske delavske organizacije. Na svidenje 14. maja!

Crna. Na članskem sestanku, ki je bil 7. maja t. l. v Crni pri Logarju, se je pokazalo, da je skupina v Crni — Kaolin trdno in neomajno v delavskih vrstah. Zavednost vedno bolj raste. To je pokazala tudi udeležba na sestanku. Predsednik je otvoril sestanek, podal dnevni red in podal po uvodnih pozdravih besedo zastopniku centrale. V svojem poročilu je omenjal splošni delavski položaj, pomen volitev obratnih zaupnikov, nato pa prešel na razmere v podjetju samem. Poudaril je, da se odgovor podjetja na dopis JSZ ne more smatrati za zadovoljivega. — Po sestanku mora biti seja, da se zbere ves material. JSZ bo pa vložila na podjetje spomenico in zahtevala, da se o njej razpravlja čim prej na licu mesta. — Ko je bil sestanek končan, se je ta seja tudi vršila in se je izročil tudi material, ki je potreben za pogajanja. Ugotovljeno je bilo tudi, da bo v podjetju vložena samo ena kandidatna lista in da torej ne bo volilnega boja. — S tem pa ni rečeno, da članstvo ne bi hotelo iti na volitve. Prav iskreno želi in zahteva, da se čim prej razpišejo volitve v Delavsko zbornico.

Zveza lesnih delavcev

Duplica. V sestavu meznega gibanja je bila 22. apr. že tretja razprava v tem letu. Dosedaj so se povsem upravičene želje delavstva povoljno reševale in tudi rešile. Delavstvo je gosposodu upravitelju hvaležno za razumevanje njegovih težav in potreb. Pri razpravah je sodeloval za centralo JSZ tov. Rozman Jožko. Predloge so izdelali zaupniki.

Dosedaj so se povišale plače »Žage« in »Dvora« od 20 do 75 par na uro. Fonirni vsem 25 para. Urne mezde akordantom v treh oddelkih za 50 para, kovači po sposobnosti cc. 8%. Po

zapisniku od 7. julija 1938 pa še akordne postavke v 5 oddelkih od 7—10%. Povišale so se tudi družinske doklade od 4% za 3 otroke, postopno za vsakega otroka še po 1%. Za vsak porod od četrtega dalje pa še 100 Din. V zadnji pregledov delavstva po psihotehniku, ki jo je odredilo podjetje, je v zapisniku sklenjeno, da vsled tega predstavljani starejši delavci obdržijo najmanj dosedanje prejemke. Odpuščen zaradi tega ne bo nihče.

Odpri to je še vprašanje povišanja v »Savi«, montaži, stolarni, 14-dnevničarjem in nekaterim ostalim. Delno pa tudi vprašanje potnih mizarjem, kadar so izven delavnice. Do nove razprave se te potnine plačujejo po starem sporazumu, ker podjetje predlaga znižanje potnin.

Zveza stavbincev

Dobrova. Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade! Ta pregovor se je prav dobro izkazal tudi na Dobrovi v teku dolgotrajne revizije nad poslovanjem bivšega šolskega upravitelja, oziroma krajevnega šolskega odbora. Sedaj je ta zadeva dosegla svoj višek. Seveda nam ni znano uradno besedilo revizije, pač pa se govori od hiše do hiše, da je padlo v to afero več bivših in sedanjih odbornikov, med njimi tudi znani sovražnik našega svobodnega lista in organizacije JSZ g. Ambrožič. Tudi on ima zaradi svoje »pozabljivosti« na vesti baje 4000 din. Mnenja smo, da je prav, da se je revizija nadaljevala in pokazala, da ni vse zlato, kar se svetli. Prav pa je tudi, da imamo delavci priliko ogledati si županske kandidate, da bomo znali pravilno ravnati ob bližajočih se občinskih volitvah.

Zveza tekstilcev

Kranj. V nedeljo, dne 23. aprila t. l. je kranjsko delavstvo prvič po stavki dvignilo glave in odločno zahtevalo svoje pravice.

Ob nabito polni dvorani delavcev in nameščencev, je tovariš Zorman otvoril sestanek, pozdravil vse navzočne, prav posebno pa še zastopnika JSZ tov. Reška, kakor tudi sodruga Eržena iz Maribora.

Po kratkih uvodnih besedah je takoj dobil besedo tov. Rešek, ki so ga navzočni navdušeno pozdravili.

V svojem polurnem referatu je orisal pomen in namen naših ustanov, kakor Delavsko zbornico, OUZD, Borzo dela itd. Odločno je poudarjal, da naše delavstvo hoče o svoji usodi sam odločiti. Poudaril je, da je nujno potrebno, da se izvedejo volitve v vse delavske institucije in to čimprej. Za svoja izvajanja so ga navzočni nagradili z odobravanjem, ki se kar ni hotelo poleči.

Za tem je bila prebrana »Deklaracija slovenskih delavcev in nameščencev«, ki so jo soglasno sprejeli.

Besedo je dobil sodrug Eržen, ki je v zelo obširnem govoru prikazal vse krivice, ki se danes godijo dan za dnem našemu delavcu in nameščencem. Posebno pa je poudarjal socialno pravičnost, brez katere ni miru med narodi.

Navzočni so govornika nagradili za njegova izvajanja z mogočnim aplavzom.

Nato je tov. Zorman prebral resolucijo, v kateri sezonsko delavstvo zahteva izboljšanje svojega položaja. Resolucija je bila odobrena in sprejeta.

Tov. Zorman se je zahvalil navzočnim za udeležbo, s katero so s skupnimi močmi pripomogli, da se je iz navadnega sestanka razvilo mogočno zborovanje.

Jarše. Za delavstvo v Jaršah bo 12. maj velike važnosti. Ta dan bodo namreč volitve obratnih zaupnikov. Delavstvo bo odločilo, po kateri poti bo šlo. Tovarišica, tovariš, premisli nekoliko položaj, v katerem si bil, ko ni bilo strokovne organizacije, obratnih zaupnikov. Prav tako tudi ni vseeno, kdo nas zastopa pri podjetju. Ali tisti, ki ima dolgoletno prakso in ki je v tovarni od vseh spoštovan, ker pozna vse potankosti dela in je pošten kot tovariš, kot delavec, kot zaupnik v tovarni in cenjen zaradi poštenosti tudi izven tovarne. Pošteni delavci, pa naj bi bili katere koli organizacije, si ne bodo nikoli volili zaupnika, ki pri njih zaradi svoje nepoštenosti pri delu v tovarni ni spoštovan, nikoli pa tudi ne bi volili za zaupnika takega

svojega »tovariša«, katerega življenje izven tovarne je vse prej ko dostojno, čisto in pošteno. Delavec bo volil za svojega zaupnika tistega, ki njemu odgovarja. Pošten delavec bo zahteval od kandidata čisto preteklost v vsem njegovem prejšnjem in sedanjem delu. Obratni zaupnik mora uživati ugled in spoštovanje pri delavcih in pri podjetju. Kdor tega nima, ne more biti dober zastopnik delavstva. Vsakdo naj dobro premisli, komu bo oddal svoj glas. Vsak zaveden in pošten delavec bo položil v kuverto, ki jo bo dobil na volišču, beli listek cel, zelenega pa bo pretrgal. Lista »Jugoslovanske strokovne zveze« ima bele glasovnice! Volitve bodo v moški garderobi tkalnice od 7 zjutraj do 6 zvečer. Ravnajte se točno po razporedu, ki bo nabit na oglasni deski v tovarni.

St. Vid nad Ljubljano. Dne 7. maja smo imele delavke podjetja »Store« svoj članski strokovni sestanek v Dravljah. Sestanek je otvorila in vo-

dila tovarišica predsednica Francka Gabrošek. Na sestanku, katerega se je udeležil tudi zastopnik centrale, smo obravnavali tudi o položaju v tovarni. Poročilo, da je vodstvo tovarne ugodilo v splošnem našim zahtevam, je bilo vzeto z veseljem na znanje. Vendar je pa še nekaj zadev, ki se morajo urediti. To se bo pa moglo najbolje urediti s kolektivno pogodbo. Da bo imela naša akcija uspeh, bo treba organizacijo še bolj poglobiti. Vsak delavec in delavka se mora organizirati. Z zadovoljstvom smo ugotovili, da se je začel vzbujati smisel za organizacijo tudi med tovariši. — V nedeljo 14. maja bo v Dravljah pri Mihelnu seja odbora, obratnih zaupnikov in zastopnikov posameznih oddelkov. Seja se prične točno ob 9. uri dopoldne. Ker bo razgovor o kolektivni pogodbi, in sicer o podrobnostih, je zelo važna in se je naj vsi prizadeji prav gotovo in točno udeležiti. Potek sestanka je pokazal, da raste v nas delavski duh in korajža.

Delavska skupnost

Skupna ali enotna strokovna organizacija vsega delavstva in nameščenstva je bila in je ideal. Ta ideal je bil nekoč in ponekod tudi izpolnjen. To je bilo v začetku strokovnega gibanja recimo v Nemčiji. Enotno strokovno gibanje, ki ga skušajo komunisti brez uspešno zavleči v marksistične radikalne vode, imajo še vedno na Angliškem. Na evropski celine pa se je tak poskus ponesrečil socialistom. Zato se je na celine tudi razklopo strokovno gibanje v dve ali tri in kasneje celo v štiri smeri. Poleg prvotnih splošnih strokovnih organizacij, ki so postale marksistične, so nastale še krščanske, za tem precej slabotnejše liberalne in po svetovni vojni tudi komunistične strokovne organizacije.

Delovanje strokovnega gibanja je zelo široko. Ono je sicer predvsem in po svojem namenu izključno delojemalska zaščitna organizacija pred izrabljanjem delavstva po podjetniškem sloju, sega pa večkrat po sili razmer in v brambi delavskih koristi tudi na politično polje. Tega so se stranke, politične organizacije, kmalu zavedle in skušale pritegniti strokovne organizacije v svoje območje. Krščansko delavstvo je to vedno in povsod dobro čutilo. Zato se je pričelo že pred desetletji osamosvajati tudi politično. Nasproti kandidatoma katoliškega centra, so postavljali delavci svoje kandidate; pri nas v Sloveniji bi nekoč skoro tudi prišlo do take kandidature, če ne bi nastopil dr. Krek, slovenski krščanski delavec pa so imeli dolgo časa pred vojno svoj politični »izvrševalni odbor«. Iz Belgije vedno prihajajo vesti o groznjah krščanskega delavstva, da bo postavilo svoje kandidate. Na splošno velja, da si krščansko delavstvo ni nikdar pustilo vzeti svobode, izrekati tudi v političnih zadevah svojo besedo. Končno so ljudske stranke hočeš nočeš povsod pri količkaj uvidenosti pustile delavstvu priborjeno samostojnost.

Kljub večjim in manjšim praskam v posebnih vprašanjih pa delavstvo ni pozabilo vsaj v najvažnejših trenutkih, da spada skupaj. Tako so n. pr. krščansko in demokratično misleče strokovne zveze osnoval skupen blok 1. 1918. v Nemčiji, dočim so ga v Švici pravkar osnovali. Tik pred nastopom Hitlerjevega režima je pa prišlo celo do združitve vseh strokovnih zvez brez razlike. Do takih združitvev je prišlo potem, ko so si priznale pogodbenice enakopravnost, medsebojno spoštovanje ter izrekle, da se hočejo na podlagi delavske vzajemnosti boriti neustrašeno za skupne cilje, ker je posamezna organizacija preslabotna ter je le v slogi moč.

Poleg takih demokratičnih delavskih skupnih nastopov imamo še drug vzorec delavske skupnosti, ki pa zanika demokratično načelo. Ta vzorec se je uveljavil v državah s totalitarnim režimom (Rusija, Nemčija, Italija). V teh državah — za carsko Rusijo velja to seveda v manjši meri — so obstojale močne svobodne strokovne organizacije, ki so vodile milijonske množice delojemalcev, ki so se izrekli, in se v državah, kjer je še možno svobodno strokovno gibanje, prostovoljno izrekajo za borbo za svoje pravice, ki jim gredo kot ljudem in kot delavcem. Totalitarni režim je postavil na njihovo mesto prisilno organizacijo, h kateri mora pripadati vsak delavec, pa naj organi-

zacija zanj kaj naredi ali nič, prispevati pa mora zanj prispevke. Taka prisilna organizacija ni izraz volje delavstva, temveč volje odločujočih činiteljev in odločujoče stranke, je sredstvo, s katerim se sili delavstvo k molku.

Naša domovina je mala. Kaj čuda, če se najdejo zato pri nas ljudje, ki jih omamljajo velika gesla o monopolni enotni delavski organizaciji? Saj more v posebnih razmerah tudi petodstotna manjšina med delavstvom, ki se polasti monopolnih gesel, postati eden odločujočih činiteljev, ki kujejo delavstvu usodo. Kaj nam mar, če se zruši zaradi nastopa zaščitene manjšine idealno delo desetletij! Glavno je zmaga nad nasprotnikom, ki je toliko načelna, da ga ne podere vsaka grožnja. In pa: mi delamo za skupnost, mi hočemo dobiti vse delavstvo v svoje vrste...

Težki časi zahtevajo velikih ljudi, takih ljudi, ki razumejo, da narod zmaga vse naloge le, če je strujen, če se vsi posamezniki združijo za skupno delo po načelu bratstva ter vzajemnosti in od katerega dela niti najmanjši ni izključen. Toda takih organizacij, takih predstavnikov delavstva Slovenci nimamo v vseh svojih organizacijah. Posebno jih pogrešamo v tisti skupini, ki je najbolj glasna v zahtevi po skupnosti, pa se ne zaveda, da mora vsak stan, torej tudi delavski, najprej postaviti svojo skupnost, če hočemo upravičiti svojo trditev, da smo zmožni življenja in borbe. Namesto tega pa hoče hoditi ta skupina po potih avstrijskega Schuschnigga, ki je bil toliko časa samozvani vodja avstrijskega ljudstva, dokler mu ni tega vodilstva prevzel močnejši vodja. Toda zgodovina ljudi ne izuči. Najmanj pa izuči tiste, ki se ponašajo, da so dr. Krekovi učenci, pa dokazujejo svojo trditev na ta način, da mislijo in delajo prav nasprotno, kot je mislil in delal dr. J. E. Krek.

Naše zadružništvo

V soboto je bil redni letni občni zbor Prve delavske hranilnice in posojilnice v Ljubljani. Iz poročil odbornikov smo slišali, da je ta denarni zavod v letu 1938. lepo napredoval. Vloge so se dvignile tako visoko, da prej več let skupaj ne toliko. Tudi posojila je dajal širom Slovenije. Prav delavstvu je bilo odobrenih največ posojil.

Da so hranilne vloge narasle, je predvsem zasluga zavednega delavstva samega. Lepo je, da se je prav delavstvo toliko zavedlo in spoznalo, da delavski denar spada predvsem v delavsko hranilnico. Upamo, da bodo uspehi v letošnjem letu še mnogo lepši in da bodo povsod, kjer je delavstvo organizirano, priporočali Prvo delavsko hranilnico in posojilnico.

Vsi na delo za delavsko zadružništvo, ker le v tem je rešitev delovnega ljudstva.

Krščansko socialistična ideja ni samo za dobre in mirne čase: nesti jo moramo tudi skozi hude dni in jo okrepiti v blaginjo slovenskega ljudstva!

Izjava „Narodnega akademskega bloka“

Naprošeni smo za objavo izjave »Narodnega akademskega bloka«.

Vsled govorice, ki jih širijo o delu »Narodnega akademskega bloka« različni krogi deloma iz nevednosti, deloma pa, da bi ovirali naše smotrno delo, izjavljamo sledeče:

»Narodni akad. blok« ima v svojem načrtu zgolj narodno obrambno delo, v kolikor ga more in mora vršiti v našem težkem času vsa zavedna slovenska akademska mladina, ne glede na svojo politično pripadnost ali svetovno nazorsko prepričanje. Kdor se takemu delu odteguje, kaže samo svojo lastno narodno nezavednost, ali pa dokazuje, da ga vodijo pri njegovem delu osebni interesi, ki so s skupnimi narodnimi v popolnem nasprotju.

Ugotavljamo, da v delovnih enotah »Narodno akademskega bloka«, kjer iskreno in tovariško sodelujejo v delu za skupen cilj pripadniki različnih svetovno nazorskih in političnih skupin, vlada visok duh podreditve osebno nazorskih gledanj ogroženim nacionalnim interesom.

»Akademski narodni blok« nima popolnoma nobenega strankarsko političnega namena in nobene strankarsko politične smeri. Vsako društvo, ki je član »Narodnega akademskega bloka«, si je ohranilo popolno svobodo za vse delo v smeri svojega svetovnega nazora in svojega političnega prepričanja. Vsako drugačno gledanje na »Narodni akademski blok« je popolnoma zgrešeno. »Narodni akademski blok« ne pomeni nobenega medlega slogaštva, marveč edino združitev in smotrno vodstvo narodno obrambnega dela vseh društev, ki so njegovi člani.

Proti vsakemu morebitnemu izrabljanju strnitve narodno obrambnega dela akademskih društev v kakršne koli politične ali druge namene vsa akademska društva odločno ugovarjajo. To naše stališče se nam zdi za obstoj »Akademskega narodnega bloka« tako bistveno potrebno, da vsa koalirana akademska društva izjavljajo, da bi pomenilo kakršno koli politično izrabljanje »Narodnega akademskega bloka« od katere koli strani za »Narodni akademski blok« težko oviro pri delu, ker bi s tako zlorabo padlo notranje soglasje in medsebojno zaupanje, ki je nujen predpogoj za obstoj in delo »Narodnega akad. bloka«.

V Ljubljani, dne 4. maja 1939.

»Narodni akademski blok«.

Oglašujte v »Del. pravici«!

UREDNIKOVA POŠTA

Zaradi tehničnih ovir je morala v tej številki izostati redna rubrika »Razgled«. — Prosim vse dopisnike, da mi pošljejo vse dopise vsaj do vsakega ponedeljka opoldne. Urednik.

Delavska
GLASILO
KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-1. — Oglaš, reklamacije in naročila na upravo, Miklošičeva 22-1. Oglaš po ceniku. — Telefon št. 4948. Številka pošt. čekovnega računa 14.900.

Posamezna številka 1 din. Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za vse leto 40 din. Zamejstvo mesečno 7 din, letno 70 din.

Urejuje in odgovarja Rozman Jožko v Ljubljani. Izdaja za konzorcij »Delavske pravice«. Srečko Zamer, Ljubljana. Tiska Zadruga tiskarna r. z. o. z. v Ljubljani, Tyrševa c. 17 (Maks Blejce).

Delavstvu samoodločbo!

Krščansko strokovno gibanje se bori ves čas svojega obstoja, posebno pa še vsa povojna leta, da se iz današnjega gospodarskega kapitalističnega nereda ustvari res pravo narodno gospodarstvo, v katerem naj bi odločali vsi činitelji, ki imajo korist od gospodarstva. Predvsem naj bi prenehala sedaj obstoječa samovolja podjetniškega sloja. Mesto te samovolje ali »solidarnosti« podjetniškega sloja in delavstva naj bi stopilo soodločevanje delavstva v gospodarstvu, ki bi se izražala v udeležbi delavstva pri vodstvu podjetij in vsega gospodarstva. Krščansko strokovno gibanje je zahtevalo vedno posredovanje demokratične države v navedeni smeri. Glas vsesplošne ljudske volje naj prinese ozdravljenje gospodarskih in socialnih ran, po preusmeritvi gospodarstva pa naj bo gospodarstvo zopet samostojno in neodvisno, služee samo tistim, ki jim je namenjeno.

Zal je našlo naše gibanje zelo malo razumevanja za vse to. Nekaterim se zde vse socialne misli izrodek komunizma, čeprav so iz papeških okrožnic »Rerum novarum« in »Quadragesimo anno«, drugim se pa zde vse misli o preosnovanju gospodarstva nadležne, ker so za njihove lene možgane pretežke, da ne omenjamo nasprotovanja tistih, ki se vsaki pobudi iz delavskih in posebej še krščansko strokovniških vrst protivijo kot načelni pripadniki gospodarskega liberalizma. Nekateri katoličani so igrali in igrajo žalostno vlogo. Za papeške okrožnice in enakopravnost ter pravice delavstva se izjavljajo namreč samo v besedah, ko pa je treba preiti od besed k dejanjem, od česar bi edinele imelo delavstvo kako korist, tedaj odločno izjavijo, da je »enakopravnost delavstva sicer res zapisana v »Quadragesimo anno«, toda ta stvar zaenkrat še ni izvedljiva«. In tako ostane vse pri starem, kot je ostalo vse pri starem v Španiji, kjer se je boril vodja katoli-

ške stranke Gil Robles za »počasno« izvedbo zemljiške reforme proti levicarjem, ki so zahtevali takojšnjo reformo, konec pa je napravila krvava državljanska vojna.

Resnično! Večina naših odločujočih činiteljev je kazala in kaže svojo nesposobnost in bojazljivost za reševanje gospodarskih vprašanj. Bojazljivost, ker mislijo, laže je vzeti kot dati, in nesposobnost, ker ne znajo odstraniti ovir na poti do cilja. Za tistega, ki je izgubil stik z delavstvom in s tem razumevanje za njegove cilje in namene, je res mnogo laže upoštevati koristi in zahteve socialno močnejših kot slabših. In še laže je vzeti socialno šibkejšim, ki se zbirajo v svojih neodvisnih družbah, njim namenjene ustanove iz njihovih rok ali jim prepovedati celo zbiranje, delavstvo pa goniti, kamor ga ni volja. V luči vsega tega dogajanja, ki se vrši po nekaterih državah širom Evrope, se ne smemo čuditi, če podjetniški sloj z zadovoljstvom opazuje pri nas razvoj organizacije, ki hoče biti edina delavska organizacija. Podjetniški sloj pač ve, da mu preti prikrajšanje na moči in samovolji samo od organizacij, v katerih se delavstvo svobodno združuje.

Krščansko strokovno gibanje tudi v najtežjih časih ne more pozabiti na svoje cilje in sme nehati nanje opozarjati. Kajti družbi, ki prisluškuje delavskim zahtevam ter gradi v duhu krščanske pravičnosti socialen red, se ni treba ničesar bati. V nevarnosti je samo družba, ki tako ne dela, temveč dela krivico in deli svoje pripadnike v dva razreda. Mogoče ne bo odveč, če se spomnimo, da so se nemški socialisti hrabro borili za demokratično Nemčijo, da pa je ruski človek na fronti odpovedal, ker ni imel čuta soodgovornosti za domovino, ker mu carska Rusija tega čuta nikdar ni vzgojila, temveč ga je napravila samo za tlačana in hlapca.

Krščanski socializem

delavci vedno tisti, ki smo hodili po kostanj za to umazano družbo, ki kviri vse naše katoliško občestvo.

»Vsi se družimo in delajmo za pravični krščanski red in blaginjo med človeštvom. Vsak prezirljivec pa naj si bo v svesti, da je JSZ naša strokovna in kulturna matica, ki je ne bo pri takem delu nihče razbil. Naša povezanost je trdna, ker vemo, da smo na pravi poti, pa čeprav nekaterim to delo ni po volji.«

»Te borbe se ne bojimo, kajti vse se lahko onemogoči, ideja pa ostane in to je naše geslo.«

(Križnik Filip: »Sedanja in bodoča naloga krščanskih socialistov.« — »Delavska pravica« od 23. januarja 1936.)

Gorje vam, slepi vodniki, ki pravite: Če kdo priseže pri templju, ni nič, če pa kdo priseže pri tempeljskem zlatu, je vezan. Neumneži in slepci! Kaj je vendar več, zlatu ali tempelj, ki zlatu posvečuje? In če kdo priseže pri oltarju, ni nič, če pa kdo priseže pri daru, ki je na njem, je vezan. Slepci! Kaj je vendar več, dar ali oltar, ki dar posvečuje? Kdor torej priseže pri oltarju, priseže pri njem in pri vsem, kar je na njem; in kdor priseže pri tempelju, priseže pri njem in pri tistem, ki prebiva v njem; in kdor priseže pri nebu, priseže pri prestolu božjem in pri tistem, ki sedi na njem. (Mt. 23, 16. do 23. vrst.)

Gorje vam, pismouki in farizeji, hi-navei, ker čistite čašo in skledo od zunaj, znotraj pa sta polna ropa in neiz-mernosti. (Mt. 23, 25. vrst.)

HALO! GOSPODINJE POZOR!

Ali Vam je že znano, da je otvorena nova trgovina Z OŠTANKI in cenejšim oblačilnim blagom, ki ga potrebujete delavec in kmet, v Ljubljani pri Zmajskem mostu tik ob Ljubljani (kjer je krompirjev trg), SV. PETRA NASIP 29. Ravno kar je na zalogi veliko oštankov za moške pražnje in delavne obleke meter od 20 do 60 din, veliko oštankov za ženske in otroške pražnje in vsakdanje obleke, oštanki pralne svile, krepov itd. Ravno tako dobite tudi od kosa poceni blagove n. pr.: bela kotenina srednja 5 din, najboljša 8-80 din, pisano za srajce srednje 5 din, najboljša 9 din, tiskovina za predpasnike srednja 6 din, najboljša na dve strani 9 din, naglavne rute 6 din, žepni robci 1 din itd. — To trgovino je otvorila specijelno za cenejše blago

znana ljubljanska tvrdka

F. I. GORIČAR

ki ima svojo glavno trgovino na Sv. Petra cesti 29, v novi hiši, kjer je velika zaloga boljše blaga za moške in ženske obleke, kakor tudi izgotovljene obleke, na Sv. Petra cesti 30 pa ima oddelek za nevestine opreme in pohištveno blago (zavese, tepihe, garniture za postelje, perje, žimo in morskotravo itd.). — Torej vse, kar rabite, najdete sigurno v naših TREH TRGOVINAH, kjer dobite dobro in po nizkih cenah! Naše geslo še vedno drži: majhen zaslužek, a čim večji promet!

Za naše člane!

Če smo se zadnjič pogovorili o pravih osnovnih dolžnostih, ki jih morajo člani pri vsaki organizaciji prostovoljno izpolnjevati, ako hočejo z organizacijo namenjeni cilji doseči, potem je gotovo prav, da razmišljamo še o drugih, prav tako važnih ali še bolj!

Po mojih izkušnjah so take dolžnosti popolnoma gospodarskega značaja. S tem hočem poudariti: Delavec, glej, da se boš zadržal gospodarsko čim bolj osamosvojil!

Mogoče se bo kdo vprašal, kako ta cilj doseči? Mogoča sta dva načina: 1. da vsi, ki pripadamo naši skupni organizaciji, požrtvovalno gradimo svoje centralne zadržne ustanove (Delavska tiskarna, Prva delavska hranilnica in posojilnica, Krekova knjižnica itd.), 2. da vsak v svojem domačem kraju skrbi, da se delavno ljudstvo udejstvuje v delavskih in splošnih združnih ustanovah, ki imajo za delavca praktičen gospodarski pomen! Te bi lahko bile: Hranilnica, Posojilnica, Konzumi, razne proizvodne zadržne itd.

Kako bi mogel vsemu delavstvu dopovedati in ga prepričati, da se prav zaradi tega nahaja večina njih v tako slabem gospodarskem položaju, ker se za zgoraj opisane ustanove skoraj ne zmeni. Ako se delavstvo strokovnih organizacij ne bo znalo istočasno boriti proti mešanju in kapitalu na gospodarsko zadržno področju, bo vsa strokovna borba silno nična! Nična zato, ker si današnji kapital zna tvoje priporjene uspehe hitro obrniti in sistem dela in plač spremeniti in ti delavec moraš ponovno v boj. S tem hočem povedati le to, da se boriš le od danes do jutri. Trajnih uspehov pa ti kapital ne dovoli.

Gospodarsko pa delavec skoraj nikjer nič ne pomeni! To pa prav zaradi tega, ker ga nikjer ne pustijo, da bi gospodarsko soodločal. Naj navedem en sam primer, ki se je zgodil pred kratkim. Pri domači posojilnici je zaprosil naš član za 4.000 din kratkoročnega posojila. Rabil bi ga za dograditev svoje delavske hišice, za katero sta oba z ženo že 13 let stradala. Gospod, ki je skoraj v vsaki župniji na čelu teh »naših« denarnih ustanov, je prošnjo odbil z utemeljitvijo, da iz tiste beraške vasi nobeden v hranilnico nič ne pri-nese!

Ali razumete, da bi se to ne smelo zgoditi. Ako bi bil vsaj en zaveden delavec v upravnem odboru te posojilnice, bi se prošnjo prav gotovo ne odklonilo, saj je bil riziko dober in vknjižba na prvo mesto.

Delavci, delavke! Pogumno na delo za delavsko združništvo. Ne bodite gluhi za klice, ki jih teden za tednom berete v neodvisni »Delavski pravici«. Ne samo s priznanjem, ampak z dejanji pokažite, da razumete organizacijo!

Velko.

MALI OGLASI

POSAMEZNA BESEDA 50 PAR

DELAVCI! Najcenejše in najhitrejšje prometno sredstvo je dobro kolo znamk »Dürkopp«, »Triumph«, »Austrodamler«, »Vesta« in »Miffa«, ki jih dobite tudi na obroke samo pri Cirilu Kmetiču v Dobu 110 pri Domžalah.

Pridobi svojega trgovca, da bo oglaševal predvsem v tvojem listu »Delavski pravici«!